

برنجی قسمتی اثرک مقدمه سی، ایکنجی قسمتی ایسه ینه «نوائی» نك دیکرا اثرلرنده اصلا تصادف ایده مه دیکمز مثلاً: «طوبوغ، قوشوق، مستزاد، الخ» کبی تورک نظم طرز لرینک ایضاح و تعریفی تشکیل ایتمکده در. طبعه اساس اولان متن پک اسکي اولما یوب تقریباً (۱۳۲۰هـ) سنه لرنده استنساخ ای دیلشدر .

تورک ادبیاتنه خاص ملی نظم شکل لرینی اوکره نمک ایچون، «میزان الاوزان» ده کی بوقسمک اهمیتی پک صریحدر. یالکز، پروفسور «سامائیلوویچ» بوقسمی نشر ایده رکن، آنجاق پک محدود حاشیه لر علاوه ایده بیلمش، وساده جه متنک نشری ایله اکتفا ایتمشدر. مع مافیله «کوپرلی زاده فؤاد بک»، ادبیات تاریخی اعتباریله پک مهم و ضروری اولان بواشی یا پمش، مجموعه مزک بوجلدنده «توبوغ» حقنده کی مقاله سنده، «میزان الاوزان» ک پارسده کی داها اسکي و داها صحیح نسخه سندن اقتباساً اسکي تورک نظم شکل لری حقنده اطرافلی معلومات ویردیکی کبی، «با بر شاه» ک شیمدی به قدر هیچ برعالمه معلوم اولمایان «عروض» رساله سندن ده عین مسئله حقنده کی قسملری اقتباس و علاوه ایتمش، و بوتون بونلری بومسئله حقنده کی سائر تتبعاتنک نتایجیله ده ترکیب ایده رکه، عمومی تورک ادبیاتی تاریخنک بوجمهور مسئله لرینی لایقيله تنویر و ایضاح ایتمشدر. بناء علیه، فؤاد بک مقاله سنک نشرندن صوکر، «پروفسور سامائیلوویچ» ک نشر ایتدیکی بویکی و قصورلی متن، مع الاسف، اهمیتی آرتق تماماً غیب ایتمش صایلا بیلیر. مع مافیله، فؤاد بک بومقاله سندن خبردار اولمایه جنی جهته، «پروفسور سامائیلوویچ» بوخصوصده طبیعتیله معذوردر. هر حاله «اوربانتالیا» نك مستقبل جلدلری، بوا بک جلد کبی، «تورکیات» ایچون ده چوق مفید مالز مه بی محتوی اولاجقدر قناعتنده یز .

۱ . مفضل ارغلی

م . ت . جابلیقا : اوربانتالیا تورکلری (الخ) — اوقسورد ، ۱۹۱۸ ، ۲۴۲ ص .

M.T.GZAPLIKGA. The Turks of Central Asia in History and at the Present Day. An Ethnological Inquiry into the Pan-Turanian Problem, and Bibliographical Material relating to the Early Turks and the present Turks of Central Asia. Oxford 1918. 242 pp, 80.

کتابک ۱۲۰ نجی صحیفه سنده هر نه قدر تورکلر له متفقلر بیننده عقد ای دیلش اولان متار کدن بحث ای دیلیور سه ده، اثر، حرب عمومی نك نتیجه سی هنوز تماماً تثبیت ای دیله دیکی برائنده یازیلشدر .

۱۹۱۷ سنه سی تشرین اولنک ۲۴ نده [۱] لوندردده کی شرق لسانلری مکتبی نده [۲] مؤلف طرفندن وریش اولان برقوقه فرانس، مذکور اثرک اساسی اولارق آلمش، و کتابک اکثری قسمنده دها اولکی سیاسی جریانلردن بحث ایدیشدر. صرف سیاسی جریانلره عائد اولان B. علاوه سنده، آلمانیا، اولجه تصور اولونان «برلین - بغداد» شمندوفر خطی پروژہ سی یرینه، «برلین - بخارا - پکین» خطنک انشاسی پروژہ سی قبول اولوندیغی، و بوسوک پروژہ نک «برہست - لیتووسق» واونی متمم معاهده دن صوکر ا قابل تطبیق عد اولوندیغی سویلیور. مؤلف، تورانچیلنک علمی اولمادیغی، اثنوغرافی و مدنی تاریخک کوستردیکی حقیقی وقعه لره توافق ایتهدیکسی اثباته قالدیشیور؛ مسئله نک، آروپا و آسیاده صلح تامماً تثبیت ایدیلدکن صوکراده، برجوق زمانلر «آتلی مسئله» اولاجغی خبر ویریور.

بالخاصه اثنوغرافی و تاریخی مسئله لری تدقیق ایدرکن، مؤلف پک چوق آثاره مراجعت ایتشدر؛ و بونلرک کلیتی مقداری ده روس لساننده دره لاکن، دونک بوساحده اختصاصی اولمادیغی کی، تورک لسانلری نده واقف دکدر [مثلاً «قیزیل» ایله «kysi» (کیشی) سوزلریغی مقایسه ایتهدسندن کورولویور: صحیفه ۵۴؛ کذلک، دها ایلری ده «kysi» نک یا کیش ترانسقریسیوننه تصادف اولونیور]. بو علمک تاریخی حقنده کندیسنک اصلا معین برفکری اولمایوب، طالملرک متناقض نظریه لری نکلر ایلچندن خیقاییله جک سویه ده دکدر. صحیفه (۱۸) ده «بلوشه» نک آوستا: «طور» لری له «تورکر» ک عینی اولدیغی حقنده کی نظریه سی ذکر ایدیلور سه ده، مؤلف اونک تاماییله دوغرو اولدیغنه قانع دکدر [بوجهت، صحیفه ۶۱ ده کی افاده سندن آکلشیلویور: if it is right to identify Tura with Turks]؛ لاکن طالملر، بالخاصه «ایرانیا تخیلر» آراسنده پک مهم اولان برفکر، یعنی «طورلرک ایران قومنه منسوب اولدقاری» فکری حقنده مؤلف هیچ برشی ذکر ایتیمیور؛ و بوندن دولایی «تورانلی» اصطلاحنک «اورال - آلتای» یرنجه استعمال اولونماسنه هیچ اعتراض ایله میور. کذلک، «ماقس موللر» ک، «شمالی - توران» [اورال - آلتای] لسان غروپیله یان یانه «جنوبی - توران» «هندستان» و «هند چینی» نکل

[۱] سرلوحه دن کورولدیکی اوزره M. A. Czaplicka نک، «اوقسفورد» قادین مکتبلری نکلرینده Somerville College ده تحصیل کورویب اوقسفورد» ده School of Anthropology» ده «اتنولوژی» معلمی اولدیغی آکلشیلویور.

[۲] مکتبک مدیری Sir E. Denison Ross، اثر دها طبع اولونمادن اول کتابی اوقویان و مؤلفه معاونلرده بولونان شخصلر آراسینده، کتابک مقدمه سنیده ذکر اولونیور.

آری او ایلیان لسانلری [لسان غروپی برلشدیرمک تجر به سندن ده، حتی هیچ اعتراض ایتمه یه رک، بحث ایدیور. مه زوونامیا (الجزیره) نك «سامیلر» دن اولکی سکنه سنك لسانتی «تورانی» اصطلاحی آلتنده ذکر ایتمک تجر به لری قید اولونمور. «لسانی» اصطلاحک بر عرقی افاده ایتمک ایچون. مثلاً «تورانی» نك «تورکی» معنا سنده. قوللانیلماسی، مؤلفه کوره «غیر علمی» در، زیر «طونغوز» و «موغول» لسانلری ده بو حقه مالکدر لر [ص ۱۹]. «تورانی» اصطلاحنك لسانی جهت دن ده شدتلی اعتراضله معروض قالدینی کتابده کورونمور؛ کر چه «نوله که» طور لرک «ایرانی» اولدقلری مسئله سنی بوسبتون حل ایدیله مش صایور سه ده [ausgemacht]، قوملرک بویوک کتله سنی افاده ایتمک ایچون قوللانیلان بر تعیر صفتیله، «تورانی» اصطلاحنك محافظه ایدیله سنده اصرا ایدیور؛ اونک فکرینه کوره، عمومیتله اصل معنالیینه [یعنی اک ابتدائی شکلرینه] تماما توافق ایدن هیچ بر علمی اصطلاح موجود دکدر [۱].

تورک لسانلری نك تصنیفنده، مؤلف اکثریتله «وامبهری» نك نظریه سنی قبول ایتمشدر. فقط «وامبهری» نك درت غروپی «شرق تورکری» نامیله بر غروپ حالنده آلیور، و اونک مقابلی اولارق «غرب تورکری»، [یعنی، عثمانلی امیراطورلنی، ایران و افغانستانده یاشایان تورکرلر] غروپی آلینور. لسانی تقسیمه نظر آداها زیاده جغرافی و تاریخی نقطه نظر استهداف ایدیلک اوزره، شرق تورکرلری نك «ایرانی» و «تورانی» اولارق ایکی به تقسیم ایدیله سی تکلیف اولونور. برنجیلرینه، «آوه ستا» ده بیله ایراندن صاییلان یرلرده یاشایان تورکرلر ادخال اولونمقده در. معلوم اولدینی وجهله، حقیقت حالده «آوه ستا» ده «آری» لرله «تورانی» لرک جغرافی موقعلری هیچ تمییت و تعیین ایدیله مشدر. حتی بو تقسیماتک نه قدار موفقیتسز اولدینی شورادن کورولور: ایران تورکرلرینه «تارانجیلر» داخل ایدیلش [ص ۳۶]، «کاشغر لیلر» ک ایسه توران تورکرلر نندن اولدقلری ادعا ایدیلش [ص ۵۸]؛ معلومدر که «تارانجیلر» آتجاق XVIIIنجی عصرده «چینلیلر» طرفندن «کاشغر» دن «ایل» او واسنه اسکان ایدیلشدر دی؛ یعنی «تارانجیلر» «کاشغر لیلر» له عینی قومدر لر. «کاشغر لیلر» حقنده ده اثرده عمومیتله یا کایش معلومات ویریلکده در: اونلرک قسم اعظمنک حیوان بسله مکه مشغول اولدقلر نندن، «اکثریتنک وبالخاصه چین تایمیتنده اولانلری نك» میلیمان بولوندقلری، و «لسان» بلیکده ظاهری قیافتلری اعتباریله اصل تورانی عرقنه منسوب» بولوندقلر نندن بحث ایدیور. یاشادقلری یر نظر اعتباره آلینارقی «کیره ی» لر «kirei» توران تورکرلرینه تابع طوتولمشدر [ص ۵۷]. «کیره ی» لرک «قیرغیز-قازاق

[مؤلفی بوسوزی هپ «kaizak» شکننده یازیور [خلقنه - «اورتا اوردایه» - منسوب اولدقلرینه مؤلف هیچ اهمیت ویرمه مشدر؛ حالبوکه بو خصوصده N. A. Aristoff نك اثریندن معلومات آلابیلردی [۱]. «قیرغیز-قازاقلر» عمومیتله ایران تورکرینه تابع صایلیورلر؛ اگرچه عینی زمانده اولنلک «هر ایکی غروب آراسنده اورتا بر موقع» اشغال ایندکاری ذکر اولونیور [ص ۳۹]. شرق تورکری آراسنده مدنی وحدتک موجود اولمادیغی اثبات ایتمک ایچون [بووقعه نی اثبات ایتمک حاجت بیله یوقدی] مؤلف بوضورتله تورکری «ایرانی» و «تورانی» اولاروق موفقیتمیز برشکلده ایکیه تقسیم ایتمشدر. مؤلفک فکرینه کوره [ص ۷۹] «ایران تورکری» نك حیاتی: «پک یاواش تکامل ایتمکده اولان آغیر روس مدنیتنک تدریجاً تأثیری آلتنه کیرمکده بولونان اسکی عرب مدنیتی نك محصوللری» اساسلری اوزرنده قورولمشدر. «توران تورکری» ایسه اسکی مدنیتلرینی محافظه ایتمشله، عرب، عجم، چین مدنیتی تأثیری آلتنه کیرمه مشلردر؛ لکن اقتصاداً، ماماً روس قولونیسترلرینه تابعدرلر؛ ودیگر تورکرله نسبتاً بونلر داها زیاده روس کویلو سنک تأثیری آلتنده قالمشدرلر.

شرق تورکرینک تاریخی درت دورده تفریق ایدیلشدر: (۱) ایلك دفعه پک قاراقق اولاروق اسکی چین وقایعنامه لرینک و «آوستا» نك تورکر حقنده کی افاده لرندن اعتباراً م.ع. VI نجی عصره قدر -؛ (۲) م.ع. VI نجی عصر [تورک اسمنک میدانه حقیقی زمان] دن XIII نجی عصره قدر؛ - (۳) جنکیز خان ایمراطور لغنک مبدأندن XVII نجی عصرده بروسلرک تعرضلرینه قدر؛ - (۴) روسلرله مجادله و ۱۹۱۷ سنه سنده کی اختلاله قدر روس اداره سی [ص ۶۱]. «آرکه نولوژی» یه عائد اولان بحث، نسبتاً، کنیشدر [ص ۸۰]؛ کرچه بو مالز مه نك «أتنوغرافیک» و «قرونولوژیک» برشکلده تدقیق ایدیله سی مسئله سی حل ایدیله مشدر؛ یالکیز دنیلورکه «طونج» دورنده کی قومک، «دمیر» دورنده کی قومه نظر آ، دیگر بر عرقه منسوب اولماسی حقنده دلیللر یوقدر [ص ۱۰۷]. فنلانده لی عالم «تالغرن» دن شایان اهمیت بعضی فکرلر سه چیلد مشدر؛ بو عالمک فکرینه کوره «یه نیسه ی طونج مدنیتی» نك وجوده کله سنده جاشیلجه ایران تورکستانک تأثیری کورینیور؛ دمیر دورنده تأثیری پک بارز بر صورتده بللی اولان چین، طونج دورنده اوقادار تأثیر یا مامشدر؛ یه نیسه ی طونج نجنده موجود اولان «توتیا»، چینه ده استعمال ایدیلوردی [ص ۸۸]. تاریخی قوملرک اتنوغرافی منشأ لرینه عائد اولان دعوالی فکرلر کله نجه، مؤلفک بومسئله یه عائد معین رفیکری یوقدر؛ یالکیز، هر متخصصک، تدقیق ایندیکی بر قوم خصوصنده

طرفگیرانه داور اندیغنی قیدایدیور؛ ایشته بورادن «قاسترن» و «قاستروف» لرك «پان-صاموئید» یا کینف بیکچورینک «پان-موغولیزم» نظریه لری، كذلك «آریستوف»، «ک» «تور قولوغ» [Turkic scholar] بودفمه ده متبعك خصوصیتی یا کایش اولارق کوسته ریشدر [نظریه لری وجوده کلیور. چینه منبعلك «یا کینف» طرفندن پایلمش اولان ترجمه لرینه استناداً طونغوزلری تدقیق ایدن متخصص، بوصورتله، «طونغوز نظریه لری» میدانه کتیرمه بیلیدی [۷۴]. «اورتا آسیاده کی ایلک تورکلر آری صنعتی و سامی یازیسندن بالاستفاده یوکسک مدینته مالک اولشلر، واونلردن سوگراکن هیچ برتورک قومی بودرجه ده مدینته یوکسه له. مه مش» دیمه سندن، مؤلفک فکرنده اورتا آسیا صنعتنه آز چوق میل کوستردیکی معلوم اولیور [ص ۹۹]. تورکلرک «یه نیسه ی» و «اورخون» یازیلری دورنده، بر «استه پ قومی» نه نظر آ داهاز یاده «اورمان قومی» اولدقلری پک دوغر واولارق قیدایدیشدر [ص ۱۰۱]. مؤلف، صوکرالده، بوکی یعنی اورماندن استه پلره وقوعبولان حرکتک «موغوللر» طرفندن اجرا ایدیش اولدیغنی ده پک اعلا قید ایده بیلیدی. کویا، آبدلرک مؤلفلری اولان «کول - تکین» و «بیلنکه - خان» ک، قوملرینه «کندی مملکتلرنده آلا بیلدکاری محصولاتله قناعت ایدوب بشقه مملکتلری فتح ایتک آرزوسنده بولونمالاری ایچون» نصیحتده بولوندقلری [ص ۱۰۷]، یالکز W.W. Radloff یا کایش ترجمه سنه استناداً قورولش رفکر اولدیغندن، طبیعی، هیچ دوغر و دکدر. «Whence came your lust for warfare?». رادولف ترجمه سنده کی: Von wo ist die Waffenfreude gekommen und hat (dich) fortge-issen» سوزلری آبده ده یوقدر [۱].

مؤلف، «سیریا» یه واونک آثار عتیقه سی ایله اها الیسنه هاند بعضی اثرلرینک سرلوحه سنی کوسته رییور؛ لکن او، غالباً، «تورکستان» ی هیچ بیلمه یور؛ و ایشته بوندن دولایی، بزاونک اثرنده، روس ایمپراطورلنی رسمی نشر یاتندن، بالخاصه «Aziatskaja Rossia» دن [۲] اقتباس ایدیلن [۱] W. Radloff. die alttürkischen Inschriften. Neue Folge, 432 — شوسطرك ترجمه سنه مراجعت [R. K. 23 = T.E 23]. طومسن: [Inscriptions de l'Orkhon, 105]؛ مه لیورانسکی: [ZWO, XII, 70 et 145] [۲] ZWO, XXII 337 «Asiatskaja Rossia» نک ۱۸۹۷ سنه سنده کی تحریر نفوسه هاند ایستاتیسق فهرسترك حسابلری، ۱۹۱۱ سنه سنده کی «ولایت واولکه ایستاتیسق جمعیتلرینک تخمیناً یابدقلری حسابک نتیجه سی اولارق کوستریلن» تحریر نفوس اعتباره آلمشدر [As. Ros. I, 64]؛ مؤلف طرفندن عرض اولونان «(ص ۲۲) additional local census of 1911»، لسان خصوصیتلرینه هاند

استاتستیق عددلرینک بیله یا کلیش اولارق ایضاح ایدیلدیکنی کوریوروز. دینیلیور که [ص ۲۸] ۱۸۹۷ سنه سنده کی تحریر نفوسه کوره «فرغانه تورکاری» نک ۹۹٪ ی مسلمانلردر؛ حقیقته ایسه بو حساب فرغانه نک بوتون اهالیسنه عاندر. تحریر نفوسه کوره کوستریلش اولان غیر-تورک وغیر - مسلمارک عددلری جمع ایدیلرکن آلدیغمز یکون ، بوتون اهالینک عددندن اسلام اهالیسنک عددینی طرح ایتدیگمزدده باقی قالان عدده نظراً داها فضله در [۱]. اسلام اولمایان تورکر تورکستانده یوق دکلدر. مؤلفک، کویاتورکستانده اسلامیتک حالاً انتشار ایتدیگده اولدیغنی قید ایتیه سی ده چوق غریبدر؛ چونکه ۱۸۹۷ سنه سنده مسلمانلرک عددی ۶,۹۹۶,۶۵۴ ؛ ۱۹۱۱ ده ایسه [۲] ۸,۲۳۳,۹۸۲ اولمشدر؛ حالبوکه عددک یوکسه لمه سی، قسماً طبیعی صورتده تولدات، قسماً ده مهاجرلرک کله سی - مثلاً «ماورای خزر» ولایتنه ایراندن کلن مهاجرلر - سایه سنده اولایلمشدر. «ماورای خزر» ولایتنده ۱۸۹۷ سنه سنده «هندو - ایران» جنسنه عاندا اولانلرک عددی ۸۵۹۹ اولوب، ۱۹۱۱ سنه سنده ایسه ۲۴۳۵۰ اولمشدر [۳].

ایران تورکلرینک پای تختی اولان «سمرقند» ک ۱۸۶۸ سنه سنده ضبط ایدیلدیکی حقیقته کی سوزلرک [ص ۷۹]، آنجاق مؤلفک معلوماتسز لغندن ایلری کلدیکی آ کلاشیلیمور. «سمرقند» بو صیراده کندیکنک اولکی اهمیتنی چوقدن غائب ایتیش بولونیوردی؛ تاریخنک دوام ایتدیکی مدنجه، «بلکه XIV و XVII نچی عصرلر آراسنده کی دوردن ماعدا» [ص ۱۱۰] «اورتا آسیا» یی مختلف مدنیتلرک و سیاسی تاثیرلرک بر لرلیله قارشنی قارشنی به کلدیکی بر محل صورتیه کوسترمه سی تماماً دوغرو دکلدر. حالبوکه «تیموریلر» دورنده [XV نچی عصر] «اورتا آسیا»، بین الملل مناسبتلرک جریان ایتدیکی بر مملکت ایدی. صوک زمانلرده «اورتا آسیا» یی تدقیق مقصدیه مختلف ملتلرک

اولان شیلرک داها بویوک دقتله قید ایدیله سی « [more careful observess] حقیقته ایسه وقوع بولامشدی. دیگر طرفدن مؤلفک ۱۹۱۱ سنه سنده کی تحقیقات اوزره ، اهالیکنک لسانلرینه عاندا معلوماته نظراً، اورتودوقسلفک انتشار ایتدیکنی کوسترن معلوماتدن بیچون شبهه ایتدیکنک سبی آ کلاشیلیمور .

[۱] فرغانه ولایتنده اهالیکنک عددی: ۱,۵۷۲,۲۱۴ دره، بولردن مسلمانلر: ۱,۵۵۷,۰۵۷؛ غیرمسلملر ۱۵,۱۵۷ دره؛ ملیت اعتباریه [As. Ros. I, 82] روسلر: ۹,۸۴۲، موغول و بوریاتلر: ۴۵، فینلر ۶۹۵؛ اقصای شرقده کی مدنی ملتلر ۱۵۹؛ غربی آوروپالیلر ۳,۴۱۹؛ یهودیلر ۱,۱۱۸؛ یکون: ۱۵,۲۷۸ .

[۲] As. Ros. I. 236؛ بو عدد تورکستانه دکل، بوتون «اورتا آسیا» یه - یعنی اولکی «استپ» - والی عمومیلکی «دخی ادخال ایدیلهرک» - عاندر.

[۳] As. Ros. I, 85

ظالمی طرفندن یزیش اولان علمی تبعلری ذکر ایدر کن ده دیور که : «هیچ بر جمعیت اقوام، بو ساحده بویله بر آهنگ وجوده کتیر مزیدی» ؛ واستقبالده ، سیاسی ساحده ده ملتیرک بویله جه مشترک فعالیتیرینه امکان اولاجغندن امیدوار اولیور [ص ۱۱۱]. حقیقته ایسه، بو ساحده چالیشان عالمه معلوم اولدینی وجهله، آهنگ، علم باینده بیله اودر جهده دکلدی. «بیلوغرافی» فصلی پک کنیشدر [کتابک نصفه یقین ۱۲۱-دن-۲۳۴ نجی صحیفه به قدر]. لکن مؤلفینه نقصانلری اولاجغندن بحث ایدیور و حقیقه ده بویله در. روس اثرلیرنک مهملرندن ذکر اولونمایانلری : L. S. Berg ، K. A. Inostrancew ، [J. J. Smirnoff] ایله برابر یابدقلمی آرکه تولوژیک بیلوغرافی دن معدا] و W.J. Masalski - اثرلری در . بعضاً منتزه مراجعت ایدیش اولان اثر بیلوغرافی قسمنده کوستریله مشدر [مثلاً N.Samojlowitch ک مقاله سنه مراجعت ایدیش (ص ۴۲) ، بیلوغرافی ده ایسه نه بو مقاله، نه ده آن. صامایلوویچک Zywaja Starina ده کی مقاله لری ذکر ایدیشدر]. بعضاً، مقاله آیری ر مستخرجه صورتده [آیری باصم] طبع سنه سی وزمه باصیلدینی کوستریله دن، بیلوغرافی به ادخال اولونمشدر [A.F.Stal-Golstein ک مقاله سی کی ZWO, XX 022-09]. روس اثرلیرنک اسنی بعضاً تقریبی اولارق کوسته ریلور؛ بوندن دولایی W.P.Naliwkin ک «Kratkaja istoria kokandswogo chanstwa» نامنده کی اثری «Istoria chanata kokanda» به جه وریش. کذلک، روس عالملیرنک اسملری و شهرتلری اوزرنده آکلاشیلما مالرده ایجه چوقدر ؛ مثلاً «سیردریا بوینده کی اسکی شهرلر» نامی آتنده ذکر ایدیلن مقاله نک مؤلفی N. Roudnew اولدینی حالده : A. D. Roudnew کوسته ریشدر : دیگر جهتدن K. G. Zaleman ایکی آیری شخص اولارق کوسته ریشکنده در : «Saleman C» و «Saleman K. G.» سرلوخلرک یا کلش اولارق طبعلیرینه ده اپی چوق تصادف اولونیور؛ و بویا کلشلق یالکز روس اثرلیرینه ده عاند دکدر؛ Blochet طرفندن نشر ایدیش اولان رشیدالدینک اثرینه مراجعت. اوراده [Successseurs de Tchinkiz Khaghan] رینه سهواً [Successseurs de Schinkkiz khaghan] در . مع مافیه ، بوراده کوسته ریش اولان بو بیلوغرافیدن استفاده ایدن هر کس ، مؤلفه ، شهه سز تشکر ایدنه جکدز .

و. بارنولر

[«Zapiski Kollegji Wostokowiedenja. t. I. Leningrad, 1925. p. 506-511» ده نشر ایدیلن بومقاله، تورکیات انستیتوسی آسیستانلردن «اقدس نعمت» بک طرفندن ترجمه اولونمشدر]

ی . مارقوارت . شمال قطبی موالبسی (اورال ارلکه لری) حقنده مپوردی ۱۰ نجی
عصره عامر عربی تکره . «اونقاریشه یار بوخر» مجموعه سی، جلد ۴، جزء ۳/۴، ص ۲۶۱-۳۳۴ .
Jos. Markwart. Ein arabischer Bericht über die arktischen (uralischen)
Länder aus dem 10. Jahrhundert. *Ugarische Jahrbücher*. Bd. IV. Heft 3/4.

«مارقوارت» بو اثرنده ایرانی «نورالدین محمد عوفی» نک (میلادی ۱۲۴۸) ده یازدینی
«مجمع الروایات» دن مأخوذ و بابله فصلار منه قسم اولان تذکره نک انتقادی متننی، صوگراده،
شرح لری حاوی ترجمه سنی و یریبور .

برنجی باب «وولغا بولغار لری» (بلغار) دیارینک بر تصویر یدر . «ابن فضلان» ک سیاحتنامه سی
«اصطخری» نک قیدلریله صیقی ر صورتده علاقه داردر . «مارقوارت» ک فکر بنه کوره، «عوفی»
بو صوگنجیله عینی منبع دن استفاده ایتشددر . ایکنجی بابده کی «یورا Yûra» دیارینک تصویری
ایله «ابن بطوطه» نک «ظلمت دیاری» حقنده کی تصویری ده، ینه مشترک بر منبع ک وجود ینه دلالت
ایتکده در . «مارقوارت» ک اثبات ایتدیکنه کوره بوتون تذکره ۱۰ نجی عصر ک ایلك نصفنده
وجوده کلش عربجه بر ائردن اقتباس ایدلشددر . بو طرز قبولنده ده «جیهانی» نک (۲۶۲-۲۶۳
۳۰۳) غائب اولمش اولان اثرنی خاطر لامق ایجاب ایتدیکنه قائمدر . بوراده کی ایلك ایکی باب،
مالزمه اعتباریله، بزه یکی برشی و یریبور کیدر؛ یالکنز بونلرک او چنجیسنده (ظلمت دیارنده)
«دائما ده کیزده کزن، کیلرله تمه ادیا بر لرلیله جنسکه شن» بر قوم دن بحث اولونیورکه،
شیمدی یه قادیار کی عربجه منبع لده بویله بر شینه دائر معلوما تمز یوقدی (۳۰۹-۳۱۰) .
بز بوراده «مارقوارت» ک تشریحاتی بر برر تعقیبه قالفارسه ق، بومقاله نک حدودینی
آشمش اولورز . اونک ایچون، ساده جه، کندیسنک حیرت بخش بر وقوف ایله یازدینی
شرح لردن بعضیلرینی عرض ایده جکنز .

«بولغار» شهر لردن «سوزار» یا خود «ساوازه» (سووار) شهرینک موقعی مناقشه ایدر کن، بو
شهر نک، اسمنی، «ماریتوس» ک قید ایتدیکی «Σαυαίω» قبیله سنه مدیون اولوب اولمادیگی «سؤالی
اورنایه آتیور . بو مطالعه یی، «سو و آر» اسمنک یالکنز تاریخاً مؤخر بر زمانده اشتهاد ایدیلنه سنه بناء،
قابل جرح کوردیکی جهته، بوراده ایکی قیاس یاپمقده در . بونلردن برنجیسی، که «تاماره» - بزانسلیلر ده
«Ταματαρχα» شهرینک - اسمنک اسکی غرب تورکلر نده کی «تامقاره» - تارقاره» اسمن دن اشتقاق
ایتدیریلدیکی، معلومدر؛ ایکنجی بر مثال اولق اوزره ده «آستراهاره» شهری حقنده ینه یکی بر اشتقاق